

A vértanúság elvi jelentéséről – mártírumságról a Szentírásban

Papp Vilmos posztumusz előadása
fia Kornél összeállításában

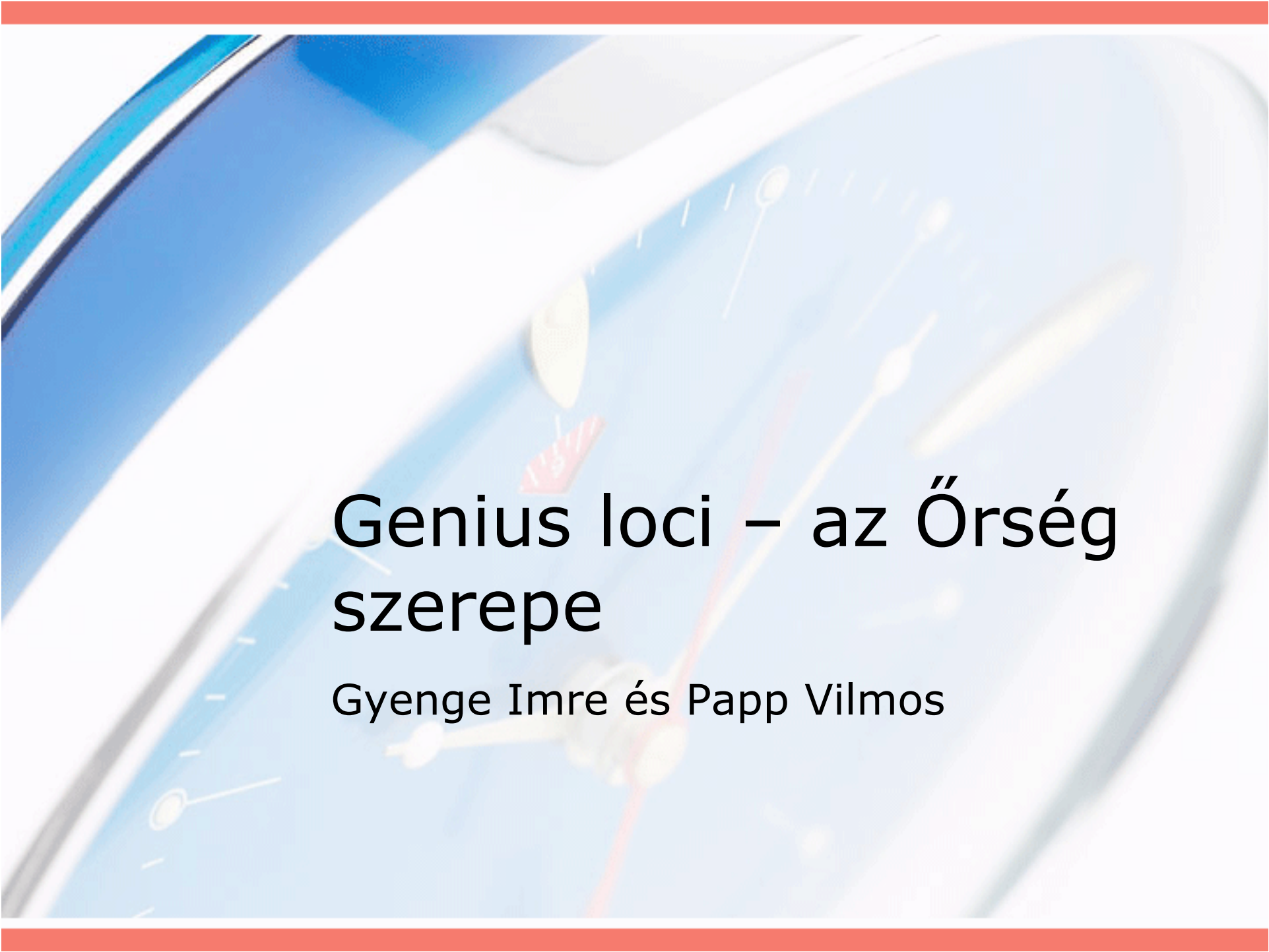
Zrínyi Miklós:

*„Ne bántsod a magyart! Szegény magyar nemzet, annyira jutott-e ügyed, hogy **senki ne is kiáltson fel utolsó veszedelmeden?** Hogy senkinek ne keseredjék meg szíve romlásodon? Hogy senki utolsó halállal való küszködéseden egy biztató szót ne mondjon? **Egyedül legyek-e én őrállód, vigyázód, ki megjelentsem veszedelmedet?** Nehéz ugyan ez a hivatal nékem, **de ha az Isten az hazámhoz való szeretetet reám tette, ímé kiáltok, ímé üvöltök:** hallj meg engem, élő magyar, ihon a veszedelem, ihon az emésztő tűz!”*

Vázlat

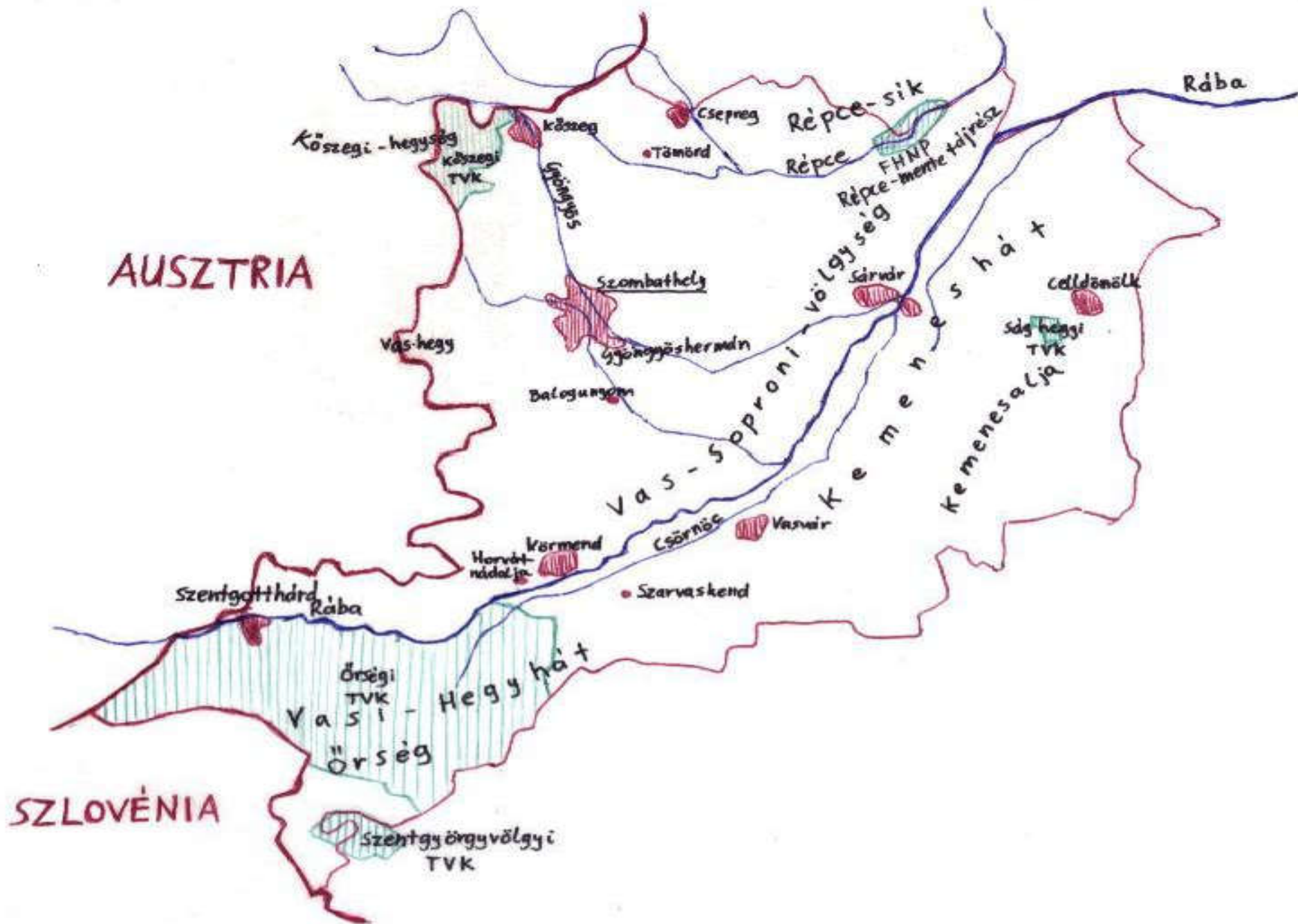
Az előadás vázlata:

- Genius loci – az Őrség szerepe
- A gályarabok példája – a *Negyvenegy prédikátor* c. sorozat
- A vértanúság elvi jelentéséről
- Két konfesszor - Gyenge Imre és Papp Vilmos

Genius loci – az Őrség szerepe

Gyenge Imre és Papp Vilmos

280 km-re a fővárostól

Őrségi találkozások a vasfüggöny mentén

Gyenge Imre
Bajánsenyén (1979)

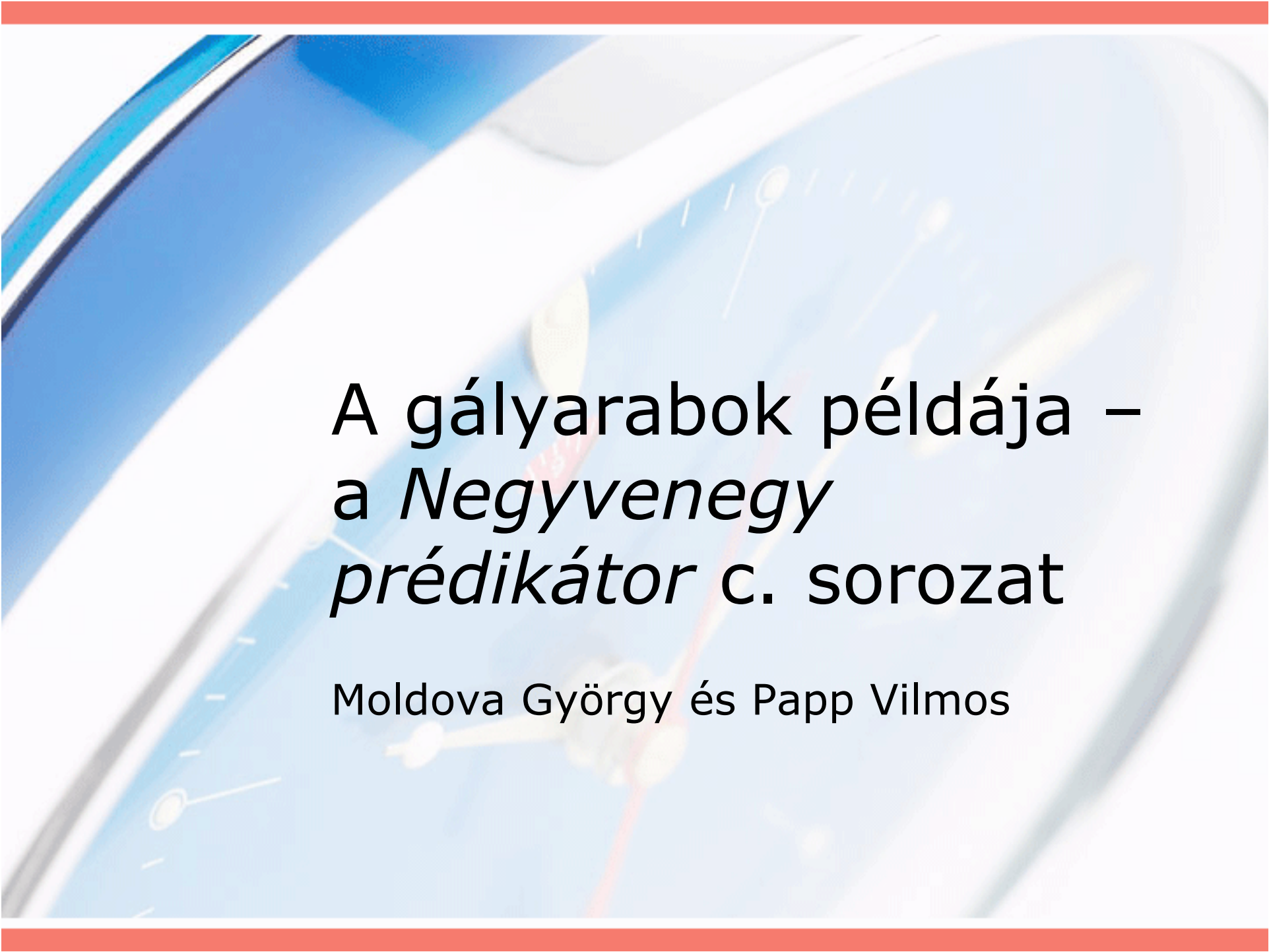
Papp Vilmos
Felsőőrön

A bajánszenyeiek Felsőőrön (1980)

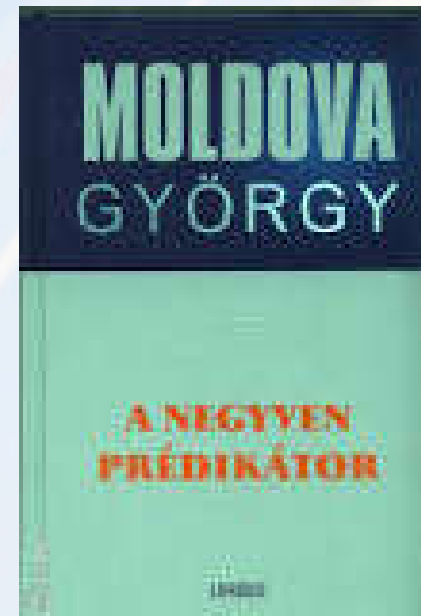
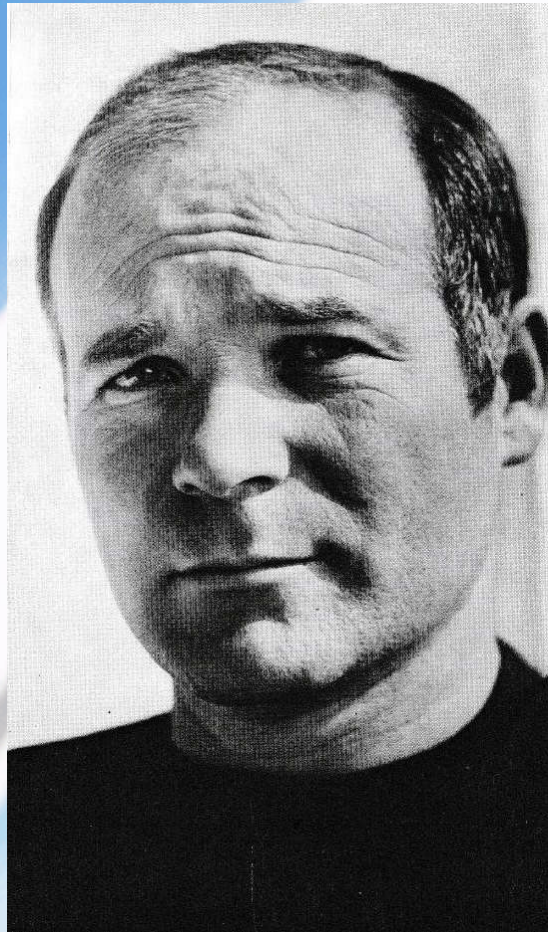

A gályarabok példája –
a *Negyvenegy*
prédikátor c. sorozat

Moldova György és Papp Vilmos

Moldova György: A negyven prédikátor (1976)

Sélyei István:

*„Kötelességünk az vértanútársaink iránt, hogy támadjon bosszúálló a mi csontjainkból ultor ex ossibus nostris és tartozunk figyelmeztetni az eljövendőket, **mert a Hatalom nekik is felteszi azokat a kérdéseket, melyekre mi az életünkkel válaszoltunk...**”*

[Részlet A negyven prédikátor c. regényből]

Kocsi Csergő Bálint:

„Az én lámpám körül lebegnek az igazságukat keresők árnyai. Tőlem várják védelmüket a rágalom és gyalázkodás lapjai ellen, amelyekkel a jezsuiták újra beborították a világot.”

[Részlet A negyven prédikátor c. regényből]

A vértanúság elvi jelentéséről

Papp Vilmos gondolatfoszlányai

A negyvenegy prédikátor I-V.

390. dicséret 4. versszak – Luther Márton (1483-1546)

Az Ige kőszálként megáll,
Megszégyenül ki bántja;
Velünk az Úr táborba száll,
Szent Lelkét ránk bocsátja.
Kincset, életet,
Hitvest, gyermeket
Mind elvehetik,
Mit ér ez ő nekik?
Miénk a menny örökre.

393. dicséret 1. versszak a hagyomány Gusztáv Adolf (1611-32) énekének tartja

Ne csüggedj el, kicsiny sereg,
Ha rád zúdul vad ellened,
Hogy végkép összetörjön;
Bár elpusztításodra tör

Gond, kétkedés mit gyötör?

Nem lesz ez így örökkön!

Bízzál: ügyed az Istené,

Népét Ő el nem ejtené:

Ő áll majd bosszút érted;

Ő állít Gedeont melléd,

Általa harcodban megvéd,

Szent igéjét és téged.

Két konfesszor -

Miről tanúskodik Gyenge Imre és Papp Vilmos élete?

Gyenge Imre (1925-1996)

Gyenge Imre őrizetbe vétele 1948. június 16.

Magyar államrendőrség székesfehérvári kapitánysága.
203F/1948. Lg. szám. Tárgy: Gyenge Imre
rendőrhatalmági őrizete.

Véghatározat.
Gyenge Imre őrizetbe vétele.

születés: n.tlen családi állapot: ref. párnővénnyel
lakosnak (Szent István utca 12. sz.)
apja: A. Imre anyja: Fogarasi Margit
a 8180/1939. M. E. sz. kormányrendelet 11 §-a és a 760/1939. B. M. sz. rendelet
alapján a rendőrhatalmági őrizet alá helyezést (internálását) rendelem el,
Az 1929. évi XXX. tc. 56. §-ának b.) pontja alapján elrendelem a véghatározatnak azonnali végrehajtását.

Indokolás:
Igy kellett határoznom a székesfehérvári állam
védelmi osztály javaslata alapján, mert nevezett f.év.
május hó 31.-én a pápai ref. diákok el'tt az iskolák elia-
mosításával kapcsolatban olyan kijelentéseket tett, melyek
az ott lévő rendet a diákok között felbontotta és alkalm-
mas volt arra, hogy népi demokratikus rendszerünk ellen
elégedetlenséget, megvetést keltsen.

Alaposan felfedhető, hogy szabadon hagyása esetén a békesség és kibékítet-
tség — fontos állami érdek szempontjából — aggályos — gondnoki — közhatalmi — káros
hatást okozhat.

E véghatározat ellen a kihirdetéstől számított 15 napon belül a M. Belügy-
miniszterhez intézendő és hatóságomhoz írásban benyújtandó, vagy szóbelileg bejelen-
tendő felbontásnak van helye.

Kelt: Székesfehérvár 1948. június 16. h.
Az előttem kihirdetett internál-
lással elrendelt véghatározatban jog-
imra történt kioktatás után ~~K. K.~~
~~K. K.~~ ellene felbontásról ílek.
kmft.
A kiadmány hitelesét:
Rsz. 511. Szikra r. t., Budapest.

Papp Vilmos (1932-2016)

Hevesi ügynök Papp Vilmosról

hetekben találkozott P a p p Vilmos bajánsenyei ref.lekésszel. Papp panaszkodott neki, hogy egyházi előljárai az esepéres és a püspök állandóan zaklatják és teljesen elszigetelték a kerületbe. Akármit csinél a községbe mindenért letolják ezért teljesen elment a kedve a munkától. Az ügynök elmondta hogy hosszabb ideje ismerte Papp Vilmost és az volt a véleménye róle hogy nagyon művel személy. Jelen találkozás során olyan következtetést vont le hogy nevezett idegbeteg egy teljesen magába zárkóztt személy aki üldözési mániában szenved.

Gyürki László (Hevesi) kartonja

ÁBTL - 6-os karton katalógus

2. f. melléklet

2008.08.07.

321108 2374

SZIGORÚAN TITKOS!
KÜLÖNÖSEN FONTOS!

Csoport: politikai

6

Családi neve: dr. Gyürki

Utóneve: László

Előző neve (leánykori neve):

Születési éve: 1932. nov. 8.

Születési helye: Egyházasrádóc

Anyja neve: Barasits Mária

Foglalkozása: rk. plébános

Munkahelye: rk. plébáni. Osztály

Lakcíme: Osztály Ady E.u. 7.

Katonai viszonya: felsz. előtt

Iskolai végzettsége: teológia.

Pártállása: felsz. után: 1975. M.A. 1. 4. -3

Szociális származása:

Allampolgársága: Magyar

Nemzetisége:

Milyen kategóriához tartozik: 229397

KVH. 18. (O) ÁBTL - 2.2.2. 67-V-1075

Beszervezés ideje: 1970. szept. 1.

A szervezést végezte (név, rendf., osztály): Illés László rendf. III. oszt.

Osztályozása: Gyürki László

A szervezés alapja:

A foglalkozás vonala:

Fedőneve: ("Hevesi") ("Pártügyi Rendőrség")

Kelt: 1970. év IX. hó 2. nap

Napló szám: 219/86

Dosszié szám: H-55988

Irattári szám: osztályvezető

A dosszié átadásának megjelölése

Kelt	Szerv — osztály, Op. tiszt neve
1970. IX. 2.	Vas megyei Politikai Osztály III. Alosztálya
	Illés László rendf. III. oszt.
1972. X. 3.	III. T. Osztály
1975. V. 10.	III. T. Osztály
1976. IX. 22.	Vas m. AB.
04	MRXX-XA-EE

ÁBTL - 2.2.2. 229397

Tolnai ügynök Papp Vilmosról

J e l e n t é s
Budapest, 1959. április 2.

"Tolnai" jelenti:

PAPP VILMOS jelenleg szombathelyi segédlelkész, budapesti származású, apja orvos most is Budapesten. /: Dr. Papp Kálmán ideggyógyorvos, VIII., Leonardo da Vinci út 41. szám ;/ 1952-ben iratkozott be a budapesti református teológiára, ahol azonnal a héber nyelvvel és annak szakterületével foglalkozott. Ugy tudom, hogy annyiban indokolt ez az érdeklődés, hogy anyja zsidó vallású. A jó előképzettséggel rendelkező, értelmes diák hamarosan egyike lett Dr. Papp László teológiai igazgató kedvenceinek, nemcsak a héber nyelv iránti érdeklődése, hanem az Egyházak Világtanácsa iránti vonzalma miatt is. Papp Vilmos jeles diákként végezte el a teológiát, angolul, németül és franciául tud. Míg teológus éveiben politikai kérdések nem érdekelték, később csatlakozott a Papp László vezette egyházpolitikai csoporthoz. Ennek köszönhetően azután, hogy 1956-ban Papp László tanársegédjévé választotta. Az ellenforradalom idején teljesen Papp László befolyása alá került, majd Papp László szabadságolásának ideje alatt több ízben kapott meghívást Genfből. Bárczay is /: aki a budapesti teológián az ellenforradalom egyik vezetője volt és jelenleg az Egyházak Világtanácsa magyarországi szakértője, aki Genfben él /: úgy emlegette, mint akit szeretné, ha eljuthatna Svájcba és az Egyházak Világtanácsa központjába.

Papp László teológiáról való eltávolítása után egy ideig őt helyettesítette a teológián, majd Balatonfüredre került segédlelkésznek, ezt követően pedig Szombathelyre. Az innen kapott információk szerint is tovább tartja előző meggyőződését. A múlt esztendőben nősült, felesége szintén

Dr. Tóth Károly (Tolnai) kartonja

ÁBTL - 6-os karton katalógus

3. melléklet

2008.08.07.

SZIGORUAN TITKOS!
KOLONSEN FONTOS!

Csak a BM, államvédelmi szolgálatok használatára.

6

Családi neve: TÓTH
 Utóneve: KÁROLY
 Előző neve (leánykori neve):
 Születési éve: 1931. IV. 3.
 Születési helye: Győrszemere.
 Anyja neve: Győri Irén.
 Foglalkozása: ref. lelkész.
 Munkahelye: Ref. konvent.
 Lakcíme: Bpest, II. ker. Lomb. u. 31.
 felsz. előtt:
 felsz. után:
 Iskola végzettsége: Theológia.
 felsz. előtt:
 Pártállása: KT 23 - 9
 Szociális származása:
 felsz. után:
 Allampolgársága: magyar.
 Nemzetisége:
 Milyen kategóriához tartozik:

96226 67-10-72-73. ÁBTL - 2.2.2.

Beszervezés ideje: 1956. augusztus 2.
 A szervezést végezte (név, rendf. osztály):
Bakonyi Lajos év.szds. IV-oszt.
 Osztályozása: ügynök
 A szervezés alapja:
 A foglalkoztatás vonala:
 Fedőneve: "Tolnai Lajos" Páldavári
 Kelt: 1956 év VIII hó 24 nap.
 Napló szám: 175/172
 Dosszié szám: 1118
 Irattári szám: M. 9600 osztályvezető
 A dosszié átadásának megjelölése: M. 51987

Kelt	Személy - osztály, Op. tiszt neve
1956. VIII. 24.	Bakonyi Lajos év.szds. IV.
1958. V. 11.	"Titkos" 1968. DEC 20
1958. VI. 18.	1969. MAR. 3 - 3
1973. 02. 11.	1973. 02. 11 - C. J. 19
01	DHAX-XX-OV

96226 ÁBTL - 2.2.2.

Kovács ügynök Papp Vilmosról

J e l e n t é s.

Papp Vilmos bajánsényei református lelkész Budapesten születet 1932.évi május hó 11-én.Édesapja Dr.Papp Kálmán főorvos,édesanyja Hörner Vilma htb.

Gimnáziumi tanulmányait Budapesten végezte,a theológiát ugyan csak itt.Lelkeszi oklevelet nyert 1957.szeptember 15-én.

Nős,feleségével,Szűcs Erzsébettel 1958.szeptember hó 7-én kötött házasságot.Feleségének szintén lelkészi oklevele van.Két gyermekük van:Vilmos született 1959-ban,Péter pedig 1960.VIII.13.

Eddigi szolgálati helyei:

1956.VIII.1-1957.XII.15. Budapest,theológiai tanársegéd
1957.XII.16-1958.VII.15. Balatonfüred segédlelkész
1958.VII.16-1958.VIII.31. Zalaegerszeg segédlelkész
1958.IX.1-1960.I.16. Szombathely, segédlelkész
1960.I.17----- Bajánsenye rendes lelkész.

Papp Vilmos rendkívül képzett lelkész.Német,angol,francia, héber és görög nyelven olvas,német és angol nyelven beszél.Budapesti tanársegédi ideje alatt állítólag résztvett ellenforradalmi megmozdulásban,erről azonban konkrétumot nem tudok.

ASTL-3

Kovács ügynök feladata

Vas megyei Rendőrfőkapitányság,
Politikai Osztály.
III. Alosztály.

Szigorúan titkos!

Tárgy: "Kovács" fn. inf.

FOGLALKOZTATÁSI TERVE.
Szombathely, 1965. szeptember 7.

Az informátor

Állandó feladata továbbá P a p p Vilmos bajánsényei ref. lelkész-
magatartásának, kapcsolatainak ellenőrzése és nevezetűre a kompromittáló ada-
tok gyűjtése.

Hoffmann János r.örgy.
alosztályvezető.

Hlavas Antal r.szds.

Viktor József r.alezr.
osztályvezető.

7016
Ny.sz.: 570/.....
Készült: 1 pld.-ban.
pld. N.26-434 sz."M" d.

TÖRTÉNETI
ÁLLAMTITKÁRSÁGI SZOLGÁLTATÓK
TÖRTÉNETI LEVÉLTÁRA
LEVÉLTÁR

Fekete Sándor esperes (Kovács) kartonja

ÁBTL - 6-os karton katalógus

2008.08.07.

SZIGORúan TITKOS! KÜLÖNÖSEN FONTOS! Csak a BM. politikai szervek használatára
0076-687-4

Családi neve: Fekete
Utóneve: Sándor
Előző neve (leánykori neve):
Születési éve: 1921. szeptember 25.
Születési helye: Dunapataj
Anyja neve: Láposi Eszter
Foglalkozása: ref. esperes
Munkahelye: Körmend
Lakcíme: Körmend Kossuth L.u. 24.

Katonai viszonya: felsz. előtt: [ ]
felsz. után: [ ]
Iskolai végzettsége: ref. teológia
Pártállás: felsz. előtt: [ ]
felsz. után: [ ]
Szociális származása: [ ]
Állampolgársága: magyar
Nemzetisége: [ ]
Milyen kategóriához tartozik: [ ]

97672 ÁBTL - 2.2.2.

1.7 melléklet

Beszervezés ideje: 1960. október 25.
A szervezést végezte (név, rendf. osztály):
Tóth István rendf. V. a. l. o.
Osztályozása: Információ
A szervezés alapja: [ ]
A foglalkoztatás vonala: [ ]
Fedőneve: "Kovács"
Halt. 1960. év X. hó 25. nap.
Napló száma: 196/188
Dosszié száma: 26134
Irattári szám: 121067 osztályvezető
M 32849

A dosszié átadásának megjelölése

Halt.	1960. év X. hó 25. nap.	Op. osztály.	Op. osztály.
1960. október 25.	BM. Vasn. Pol. Part. V. a. l. o.	Tóth István I. honv.	1970. NOV 9
971.816	J. l.	[ ]	[ ]

07

97672 ÁBTL - 2.2.2.

TÖRLEM BIZTONSÁGI LEVELTÁR

1956. október 23. – a teológusok

Papp Vilmos Herczeg Lajos sírjánál -1957. január 19.

*Herczegh Lajos nyitott sírjánál állva, példáját látva ígérjük és fogadjuk, hogy **Isten országának még hűségesebb, még állhatatosabb, még elszántabb munkásai leszünk.** Ígérjük és fogadjuk, hogy Isten munkatársaiként, anyaszentegyházunk szolgálóiként még forróbban szeretjük népünket, **még hívebben teljesítjük hivatásunkat, még elszántabbak leszünk vele egyek küzdelmeiben és dicsőségében!***

„Levélbomba” Pap Lászlóért

Budapest 1957 január 19.

Kedves testvérem!

Az elmúlt héten komoly és következményeiben még áttekinthetetlen esemény történt Akadémiánk életében. Bizonyos okok miatt Dékán Urunk - professzorságát kivéve tisztségeiről lemondani kényszerült.

Mindannyian tudatában vagyunk annak, hogy milyen felbecsülhetetlen szolgálatot végzett mind az egyház, mind az Akadémia életében. Hitünk és meggyőződésünk az, hogy szolgálatát nem nélkülözhetjük. Az Akadémia, az ifjúság, minden egyesünk, Krisztus Jézusunk szolgálatára való eredményes készülődésünk érdeke az, hogy az Egyház Urában vetett hitét bátran megvalló, egyháza érdekeit egyéni érdekei elé helyező, népéhez hű vezetőnk legyen.

Ezért most bizalommal arra kérünk Téged, hogy dr. Pap László professzor Urnak - dékáni tisztét illetően - hozzá intézett és az Akadémiára címzett leveledben fejezd ki bizalmadat és kérd arra, hogy továbbra is mindenképpen vállalja az Akadémia vezetését. Az ügy fontosságát és sürgősségét tekintve szíveskedj ezt postafordultával - lehetőleg expresslevélben - megtenni.

Az Apostol intelmével bucsuzunk Tőled: "Vigyázzatok, álljatok meg a hitben, legyetek férfiak, legyetek erősek!"
/I.Kor. 16:13./

Szeretettel köszönt:

Papp Vilmos, Szabó Mihály Deák Zoltán

Levél a Karnak

Budapest 1957 január 21.

Főtiszteletű Tanári Kar!

A Teológiai Akadémia ifjúsága mély megdöbbenéssel értesült arról, hogy szeretett és nagyrabecsült Dékánjának, dr. Pap László professzor urnak meg kellett válnia dékáni tisztétől. Egész tanulmányi időnk alatt tapasztaltuk, hogy mit jelent Akadémiánk életében az ő nagy látókörű, Istentől megáldott, vezetői munkája. Olyan kereszténynek ismertük meg, aki az Egyház Urába vetett hitét következetesen megvallotta és maradéktalanul állotta. Olyan embernek ismertük meg, aki egyháza és az Akadémia érdekeit mindenkor egyéni érdekei elé helyezte. Tiszta szívé puritán vezetőnk volt.

Mindezek alapján, amennyiben őt külső okok késztették lemondásra, e tényezőket nem ismerjük és nem is ismerhetjük el. Bizalmunk változatlanul dr. Pap László professzor urban van, s fokozott segítségünkről és együttműködésünkről biztosítjuk. Ezt személyesen hozzáintézett leveleinkben is kifejezésre juttattuk.

Azzal a kéréssel fordulunk a Főtiszteletű Tanári Karhoz, hogy tegye magáévá az Akadémia hallgatóinak kérését, Kari ülés keretében fejezze ki bizalmát dr. Pap László professzor urnak dékáni tisztét illetően, s biztosítsa őt legnagyobb fokú együttműködéséről.

Tisztelettel:

/szénior/

Az II. évfolyam részéről:

A III. évfolyam részéről:

A IV. évfolyam részéről:

Az V. évfolyam részéről.

Egy el nem mondott prédikáció - 1957. március 15.

*Tökön
40* *EZ az az elmondott prédikáció
tanári kar, "cuplédy ↔ Huszti"*

Textus: II. Péter 3:13. 1957. márc. 15.
(Papp Zoltán)

Nemcsak azért vagyunk ma együtt, hogy
becsülettel helytálló, Európának példátadó, s
immáron egy évszázada porladó fiatal magyarokat
ünnepeljünk. A mi Isten-adta dolgunk ma nemcsak
az, hogy az előttünk járék helytállását ünnepeljük
- s annak dicsőségével magunkat ékesítsük fel.
A mi Isten-adta dolgunk ma nem az, hogy az elő-
dök helytállásának, a felismert igazságért való
kiállásának fényéből gloriát fonjunk - a magunk
feje köré.

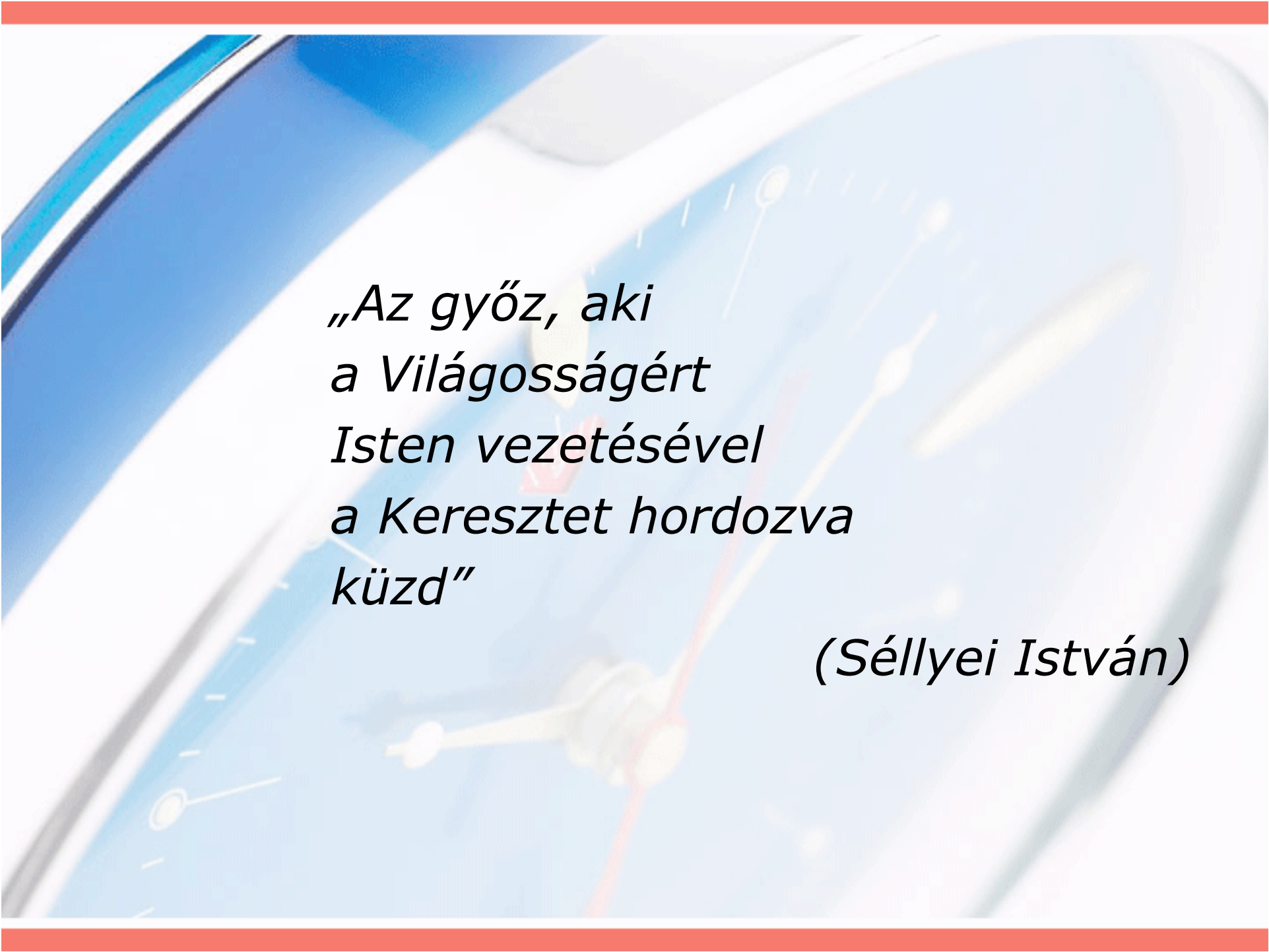
-Ha nem azért vagyunk együtt, hogy
megtanuljunk helytállni, ha nem azért vagyunk
együtt, hogy erőt merítsünk a felismert igazság,
Isten IGEN-t és NEM-et mondó szavának bátor, kö-
vetkezetes, református módon hitvalló kimondásá-
ra, nem vagyunk méltók arra, hogy - mint am azok -
magyaroknak nevezessünk, de arra sem vagyunk
méltók, hogy majd egykor Ő megvallja nevünket
mennyei Atyja színe előtt.

Tetszett Istennek, hogy megváltott
népét a világban hagyja. Tetszett Istennek, hogy
bennünket ebben a kis - magyar - világban he-
lyezzen el. Ezer és egy szálunk köt össze minket
népünkkel. Részesedünk javaiban, részt vállalunk
kötelességeiben. Osztozunk bűneiben, osztozunk
felelősségeiben. Idegfelesztő tépelődéseink a mi té-
pelődéseink. Őszi szélben száraz falevélként
sodródó emberi életek kérdései, ifjúságunk és
öregjeink, művelődésünk és anyagi kulturánk prob-
lémai; az általános emberi méltóság: a függet-
lenség és szabadság, s viszont az egyes ember
testi-lelki megkötöttsége: az utóbbi évek egy-
re fokozódó szkepticizmusa, s ennek minden gyű-
mölése a növekvő alkoholizmustól kezdve az em-
bertelen humanitás torzszülöttjéig a 350.- ft-
ért árult abortus pszichikai és fizikai kényszer-
réig - mind, mind olyan kérdés, mely életünk
legbenszerejébe hatol be. S nekünk, az evangélium
által megérintett, s annak útmutatását több ke-

... Ha <nem>-et kell mondanunk, félelem nélkül kiállunk. Ha <igen>-t kell mondani inainkat megfeszítve magunk is sorompóba állunk. Az a keresztyén, aki az igazságosság megigazult világát várja. Már abban az időben sem nézi el az igazságtalanság kárhozatos jelenségeit.

Szóljunk, kiáltsunk fölcsendítő kiáltással. Annak a megigazult világrendnek az igazságát, melynek tükörképét megláthattuk.”

*„Az győz, aki
a Világosságért
Isten vezetésével
a Keresztet hordozva
küzd”*

(Séllyei István)